

**КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри фінансового менеджменту,
протокол протокол 5/1 від “30” грудня 2020 р.
зав. кафедри _____ **Ситник Н.С.**
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЇХ ПРОВЕДЕННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бюджетний менеджмент
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань: **07 Управління та адміністрування**
(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність: **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: **Фінанси, митна та податкова справа**
(найменування осв. програми)

освітній ступінь: магістр

Укладач(і):

д.е.н. Ватаманюк-Зелінська У.З., професор кафедри
фінансового менеджменту, доцент;
Круглякова В.В., доцент кафедри

Зміст планів семінарських занять

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції.

Семінар – це особлива форма навчальних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами за завданнями викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Основними дидактичними цілями їх проведення є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань студентів з основ даної навчальної дисципліни, набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;

- спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань навчальної дисципліни, активізація їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти;

- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття виконують такі основні функції:

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);

- розвивальну (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);

- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху);

- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин у його засвоєнні та їх подолання).

Методична концепція проведення семінарських занять вимагає врахування таких основних положень:

- під час вивчення різних дисциплін студенти повинні засвоїти їх провідні ідеї (зміст понять, положень, законів тощо); знати галузі їх використання; вміти застосовувати набуті знання, вміння й навички під час вивчення фахових дисциплін, у майбутній практичній діяльності тощо;

- до семінарських занять ставляться загальнодидактичні вимоги (науковість, доступність, єдність форми і змісту, проблемність тощо);

- у методиці проведення семінарських занять є певні особливості зумовлені логікою викладання конкретної дисципліни;

- необхідно забезпечити високий рівень мотивації (вивчення теми слід розпочинати із з'ясування її значення для засвоєння даної чи інших дисциплін, у майбутній професійній діяльності тощо);

- дотримання принципу професійної спрямованості та здійснення різнорівневих міжпредметних зв'язків з іншими дисциплінами, практичним навчанням забезпечує формування єдиної системи знань, умінь та навичок студентів;

- семінарські заняття мають гармонійно поєднуватися з лекційними та практичними заняттями, самостійною роботою студентів.

При підготовці до семінарських занять студент повинен опрацювати рекомендовану літературу з метою вивчення запропонованих йому у плані заняття питань, завдань, тем тощо. На семінарі студент доповідає про основні результати проведених ним досліджень у процесі вивчення окремих тем, питань чи завдань. За результатами такої доповіді, а також відповідей на додаткові питання (за їх наявності) студент отримує відповідну кількість балів згідно встановленої шкали оцінювання.

РОЗДІЛ 2. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Тема семінарського (практичного) заняття. Контрольні роботи (заліки по модулях)	Кількість годин
1	2	3
ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ № 1		
1.	Роль та місце бюджетного менеджменту у системі державних фінансів	2
2.	Сутність, структура та функції бюджету як об'єкта управління	2
3.	Організація бюджетного процесу в Україні	2
4.	Органи оперативного управління бюджетом	2
5.	Бюджетне планування та прогнозування як складові бюджетного менеджменту	2
6.	Організація виконання бюджету	2
7.	Порядок обліку та звітність про виконання бюджету	2
8.	Контроль та аудит у бюджетному процесі	2
Разом семінарських занять		14
Разом контрольні роботи, заліки по модулях (ЗМ)		2
Разом годин		16

РОЗДІЛ 3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1

Тема №1. Роль та місце бюджетного менеджменту у системі державних фінансів

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення дисципліни «Фінанси», «Гроші і кредит», «Бюджетна система», «Фінансовий менеджмент»; передують вивченню дисциплін: «Управління державними та місцевими фінансами», виробничій (переддипломній) практиці.

Мета семінару: засвоєння студентами навчального матеріалу з теми, яка стосується теоретичних засад бюджетного менеджменту та його ролі у системі державних фінансів, а також застосування одержаних знань у ході обговорення проблемних питань із досліджуваної тематики.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Визначення бюджетного менеджменту.
2. Об'єкт і суб'єкт бюджетного менеджменту.
3. Складові елементи організації бюджетного процесу.

План семінару:

1. Сутність бюджетного менеджменту.
2. Система управління бюджетом.
3. Складові бюджетного менеджменту.

4. Структура бюджетного процесу.
5. Основи бюджетного устрою.
6. Світовий досвід бюджетного менеджменту

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Реалізація бюджетного управління через призму діючого бюджетного законодавства.
2. Приклади застосування загальноприйнятих принципів менеджменту у бюджетній сфері.
3. Місце податкового менеджменту у системі бюджетного управління

Тестові завдання:

Об'єктом бюджетного менеджменту є:

- 1) сукупність органів державної влади, що функціонують у бюджетній сфері;
- 2) бюджетний процес та управління ним;
- 3) бюджет;
- 4) немає правильної відповіді.

До системи міжбюджетних трансфертів в Україні не належать:

- 1) дотації;
- 2) субвенції вирівнювання;
- 3) кошти, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету;
- 4) немає правильної відповіді.

Субвенції – це:

- 1) міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;
- 2) обсяг коштів, що обліковуються на рахунках у Казначействі України отримані як надходження бюджетів, відволікання яких не призведе до втрати платоспроможності бюджетів та виникнення заборгованості протягом періоду, на який передбачається розміщення таких коштів на депозитах або шляхом придбання державних цінних паперів і спрямування на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів та Пенсійного фонду України з подальшим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду;
- 3) перевищення доходів бюджету над його видатками;
- 4) нема вірної відповіді.

Розподіл бюджету на загальний і спеціальний фонди визначається:

- 1) Законом України „Про Державний бюджет”;
- 2) Законом України „Про бюджетну систему”;
- 3) Бюджетним кодексом;
- 4) Конституцією України.

Економічна сутність бюджету полягає у:

- 1) встановленні норм оподаткування;
- 2) забезпеченні матеріального достатку населення;
- 3) розподілі і перерозподілі валового внутрішнього продукту між галузями економіки, територіями й верствами населення;
- 4) обґрунтуванні пропозицій для розумного ведення господарства.

Наукою виділяються такі основні функції менеджменту:

- 1) фіскальна;
- 2) регулююча;
- 3) планування, організація, мотивація контроль;
- 4) застереження.

Бюджет як економічна категорія - це:

- 1) план утворення і використання фінансових ресурсів для забезпечення функцій, які здійснюються органами державної влади України, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування;
- 2) загальнодержавний фонд коштів, з якого органи державної влади отримують кошти для матеріального опосередкування свого функціонування;
- 3) система грошових відносин, які виникають між державою, з одного боку, та підприємствами, установами, організаціями різних форм власності й населенням - з іншого, з приводу формування і використання централізованого фонду державних грошових ресурсів для задоволення суспільних потреб;
- 4) загальне можливе обчислення майбутніх видатків та очікуваних для їхнього покриття доходів держави з підведеним балансом для певного майбутнього періоду часу.

За економічним змістом бюджет характеризується як:

- 1) система фінансових відносин щодо формування та використання загальнодержавних фондів цільового призначення;
- 2) система фінансових відносин щодо формування та використання централізованого фонду грошових коштів;
- 3) система фінансових відносин щодо формування та використання загальнодержавних видаткових повноважень;
- 4) система фінансових відносин щодо формування та використання децентралізованого фонду фінансових ресурсів суспільства.

Бюджетний устрій це:

- 1) організація і принципи побудови бюджетної системи;
- 2) сукупність методів, які застосовує держава з метою організації бюджетних відносин і забезпечення належних умов соціально-економічного розвитку;
- 3) сукупність заходів держави з організації та використання бюджетних ресурсів для забезпечення її економічного та соціального розвитку;
- 4) нема правильної відповіді.

Основні засади бюджетного устрою:

- 1) встановлення принципів побудови бюджетної системи;
- 2) виділення видів бюджетів. Організація взаємовідносин між бюджетами;
- 3) розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи;
- 4) 1+2+3.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару: 1, 2, 5, 10, 32, 34, 36, 37, 39, 42, 43, 48, 52.

Законодавчі та нормативні акти: 1, 2, 5, 10, 29, 32.

Основна та допоміжна література: 35, 36, 37, 38, 39, 42, 43, 46, 48, 52.

Інтернет-ресурси: 55, 56, 57, 64, 66, 67-73.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Сутність науки про бюджетне управління.
2. Специфіка та особливості бюджетного регулювання в Україні.
3. Структура бюджетного менеджменту, функціональне призначення його складових.

Семінарське заняття № 2

Тема №2. Сутність, структура та функції бюджету як об'єкта управління

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення дисципліни «Фінанси», «Гроші і кредит», «Бюджетна система», «Фінансовий менеджмент»; передують вивченню дисциплін: «Управління державними та місцевими фінансами», виробничої (переддипломної) практики.

Мета семінару: засвоєння студентами понять щодо структури та функцій бюджету і його значення в системі управління фінансами.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Доходи та видатки бюджету.
2. Функції бюджету.
3. Бюджетні відносини.

План семінару:

1. Визначення бюджету як історичної, економічної та юридичної категорії.
2. Роль і місце бюджету у фінансовому механізмі держави.
3. Розмежування доходів і видатків між бюджетами.
4. Організація і завдання управління бюджетними потоками.
5. Взаємовідносини між бюджетами.

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Бюджетний дефіцит, його види та причини виникнення.
2. Оптимізація бюджетного дефіциту.
3. Управління державним боргом.

Тестові завдання:

Бюджет як основний фінансовий план держави - це:

- 1) план формування централізованого фонду коштів та його використання, що відображає економічну, соціальну, оборонну та міжнародну політику держави;
- 2) план формування і використання централізованого фонду коштів, необхідного для здійснення завдань і функцій держави та органів місцевого самоврядування;
- 3) план формування і використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади України, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду;
- 4) план фінансових відносин щодо формування та використання загальнодержавних видаткових повноважень.

Зведений бюджет міста з районним поділом об'єднує:

- 1) показники обласного бюджету, районні, селищні і міські бюджети;
- 2) показники обласного бюджету, бюджетів міст обласного підпорядкування, районних, селищних і сільських бюджетів;
- 3) показники обласного бюджету, бюджетів міст обласного підпорядкування, зведених бюджетів районів;
- 4) показники міського бюджету та бюджетів районів, що входять до його складу.

Зведений бюджет району включає:

- 1) показники зведених бюджетів району і бюджетів міст обласного значення;
- 2) показники районного бюджету, бюджетів міст районного значення, селищних і сільських бюджетів цього району;
- 3) показники бюджету АРК, зведених бюджетів її районів і бюджетів міст республіканського значення;

4) показники міського бюджету та бюджетів районів, що входять до його складу.

Зведений бюджет області включає:

- 1) показники обласного бюджету, зведених бюджетів районів і бюджетів міст обласного значення цієї області;
- 2) показники районних бюджетів, бюджетів міст районного значення, селищних і сільських бюджетів цього району;
- 3) показники бюджету АРК, зведених бюджетів її районів і бюджетів міст республіканського значення;
- 4) показники зведених бюджетів району і бюджетів міст обласного значення.

До принципів побудови бюджетної системи належать:

- 1) принцип повноти;
- 2) принцип фіскальної відповідності;
- 3) принцип стимулювання економічного розвитку;
- 4) усі відповіді правильні.

Своєчасне та повне надходження в бюджет коштів, а також їх оптимальний розподіл та ефективне використання забезпечує функція бюджету:

- 1) по забезпеченню існування держави;
- 2) регулююча;
- 3) стимулююча;
- 4) розподільча.

Видатки бюджету – це кошти, що спрямовуються на:

- 1) здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом;
- 2) погашення боргу;
- 3) повернення надміру сплачених до бюджету сум податків і зборів (обов'язкових платежів);
- 4) усі відповіді правильні.

Яка із фінансових моделей передбачає найбільшу централізацію ВВП:

- 1) скандинавська;
- 2) американська;
- 3) західноєвропейська;
- 4) східна.

Бюджетний процес в Україні триває:

- 1) 1 рік;
- 2) понад 2 роки;
- 3) понад 3 роки;
- 4) понад 4 роки.

Бюджетний механізм це:

- 1) сукупність методів, які застосовує держава з метою організації бюджетних відносин і забезпечення належних умов соціально-економічного розвитку;
- 2) сукупність заходів держави з організації та використання бюджетних ресурсів для забезпечення її економічного та соціального розвитку;
- 3) організація і принципи побудови бюджетної системи;
- 4) усі відповіді вірні.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Законодавчі та нормативні акти: 1, 2, 10, 32.

Основна та допоміжна література: 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 43, 46, 48, 52.

Інтернет-ресурси: 54, 55, 56, 57, 64, 66, 67-73.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Централізовані і децентралізовані фонди грошових ресурсів держави
2. Фінансово-економічні, правові та політичні аспекти формування бюджету.
3. Економічний та соціальний характер бюджету.
4. Проблеми збалансування бюджету держави.

Семінарське заняття № 3

Тема №3. Організація бюджетного процесу в Україні

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення дисципліни «Фінанси», «Гроші і кредит», «Бюджетна система», «Фінансовий менеджмент»; передусє вивченню дисциплін; «Управління державними та місцевими фінансами», виробничій (переддипломній) практиці.

Мета семінару: вивчення основ реалізації бюджетного процесу в Україні у розрізі його стадій та повноважень учасників.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Принципи організації бюджетного процесу
2. Учасники бюджетного процесу
3. Характеристика розпорядників та одержувачів бюджетних коштів

План семінару:

1. Сутність бюджетного процесу в Україні
2. Принципи реалізації бюджетного процесу
3. Організація бюджетного процесу в Україні
4. Загальні засади організації ефективного бюджетного процесу
5. Учасники бюджетного процесу
6. Характеристика розпорядників та одержувачів бюджетних коштів

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Поняття та суть бюджетного календаря
2. Бюджетна резолюція
3. Особливості формування місцевих бюджетів
4. Складання проекту бюджету як вихідна стадія бюджетного процесу
5. Економічні, адміністративні та контрольні функції учасників бюджетного процесу

Тестові завдання:

Бюджетний процес – це:

- 1) регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;
- 2) регламентований бюджетним законодавством процес виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

- 3) регламентований бюджетним законодавством процес складання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;
- 4) регламентований бюджетним законодавством процес розгляду і затвердження бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Головні розпорядники бюджетних коштів – це:

- 1) бюджетні установи в особі їх керівників, які отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних асигнувань;
- 2) бюджетні установи в особі їх керівників, які отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних зобов'язань;
- 3) бюджетні установи в особі їх керівників, які отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних позик;
- 4) бюджетні установи в особі їх керівників, які отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень.

Бюджети місцевого самоврядування – це:

- 1) бюджети територіальних громад сіл і міст, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад;
- 2) бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах), бюджети об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад;
- 3) бюджети територіальних громад сіл, селищ, районів у містах, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад;
- бюджети територіальних громад об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

Фінансування бюджету – це:

- 1) витрати бюджету, пов'язані із зміною обсягу боргу, обсягів депозитів і цінних паперів, кошти від приватизації державного майна;
- 2) надходження та витрати бюджету, які використовуються для покриття дефіциту бюджету або визначення профіциту бюджету;
- 3) надходження та витрати бюджету, пов'язані із зміною обсягу боргу, обсягів депозитів і цінних паперів, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), зміна залишків бюджетних коштів, які використовуються для покриття дефіциту бюджету або визначення профіциту бюджету;
- 4) надходження бюджету, пов'язані із зміною обсягу боргу, обсягів депозитів і цінних паперів, кошти від приватизації державного майна.

Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості – це:

- 1) гарантований державою в межах наявних бюджетних коштів рівень фінансового забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування, що використовується для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів;
- 2) гарантований державою в межах наявних бюджетних коштів рівень фінансового забезпечення завдань і функцій, які здійснюються місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування, що використовується для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів;
- 3) відповіді 1 та 2 вірні;
- 4) нема вірної відповіді.

До обставин зміни бюджетного періоду належать:

- 1) не прийняття Закону України “Про Державний бюджет України”;
- 2) оголошення надзвичайного стану в країні;
- 3) оголошення загальної мобілізації населення;

4) немає правильної відповіді.

Тимчасово вільні кошти єдиного казначейського рахунку та валютних рахунків бюджету – це:

- 1) обсяг коштів, що обліковуються на рахунках у Казначействі України отримані як надходження бюджетів, відволікання яких не призведе до втрати платоспроможності бюджетів та виникнення заборгованості протягом періоду, на який передбачається розміщення таких коштів на депозитах або шляхом придбання державних цінних паперів і спрямування на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів та Пенсійного фонду України з подальшим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду;
- 2) сукупність дій, пов'язаних із здійсненням запозичень, обслуговуванням і погашенням державного (місцевого) боргу, інших правочинів з державним (місцевим) боргом, що спрямовані на досягнення збалансованості бюджету та оптимізацію боргового навантаження;
- 3) функції, які здійснюються відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування, що використовується для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів;
- 4) сукупність дій учасника бюджетного процесу відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання бюджетних коштів.

Бюджетне призначення – це:

- 1) повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, надане законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування;
- 2) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;
- 3) повноваження розпорядника бюджетних коштів на взяття бюджетного зобов'язання;
- 4) немає правильної відповіді.

Бюджетний запит – це:

- 1) документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступні бюджетні періоди;
- 2) будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;
- 3) повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, надане законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування;
- 4) немає правильної відповіді.

Своєчасне та повне надходження в бюджет коштів, а також їх оптимальний розподіл та ефективне використання забезпечує функція бюджету:

- 1) по забезпеченню існування держави;
- 2) регулююча;
- 3) стимулююча;
- 4) розподільча.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Законодавчі та нормативні акти: 1, 2, 3, 4, 10, 15.

Основна та допоміжна література: 33, 34, 36, 37, 38, 39, 42, 43, 47, 50, 52.

Інтернет-ресурси: 55, 57, 58, 60, 62, 66, 67-73.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Складання проекту бюджету як вихідна стадія бюджетного процесу
2. Функціональні повноваження органів бюджетного адміністрування
3. Місце інституцій нефінансового профілю у межах бюджетного регулювання

Семінарське заняття № 4

Тема №4. Органи оперативного управління бюджетом

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення дисципліни «Фінанси», «Гроші і кредит», «Бюджетна система», «Фінансовий менеджмент»; передусє вивченню дисциплін; «Управління державними та місцевими фінансами», виробничій (переддипломній) практиці.

Мета семінару: вивчення основ управління бюджетним процесом у розрізі повноважень учасників бюджетного процесу.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Система органів, наділених бюджетними повноваженнями
2. Бюджетне асигнування
3. Бюджетні зобов'язання
4. Розпорядники бюджетних коштів

План семінару:

1. Система управління бюджетом
2. Загальна характеристика органів оперативного бюджетного регулювання
3. Функції органів оперативного управління бюджетним процесом
4. Взаємодія органів бюджетного управління

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Функції Рахункової палати у сфері управління бюджетним процесом
3. Система органів Міністерства фінансів України
4. Повноваження органів Державної фіскальної служби України
5. Повноваження органів Державної аудиторської служби у межах бюджетного регулювання
6. Функції фінансових управлінь у сфері управління коштами місцевих бюджетів

Тестові завдання:

Реєстраційні рахунки – це:

- 1) рахунки, які відкриваються розпорядникам коштів та одержувачам коштів відповідного бюджету для обліку доходів і видатків, передбачених їх кошторисами в частині спеціального фонду;

- 2) рахунки, які відкриваються розпорядникам коштів та одержувачам коштів відповідного бюджету для обліку доходів і видатків, передбачених їх кошторисами в частині загального фонду;
- 3) рахунки, які відкриваються розпорядникам коштів та одержувачам коштів відповідного бюджету для обліку доходів і видатків, передбачених їх кошторисами в частині загального та спеціального фондів;
- 4) немає правильної відповіді.

План асигнувань – це:

- 1) документ, який містить затвержені бюджетні призначення;
- 2) помісячний розподіл видатків;
- 3) повноваження розпорядників бюджетних коштів на взяття зобов'язань;
- 4) усі відповіді правильні.

Вкажіть вірні твердження:

- 1) розпорядники коштів державного і місцевих бюджетів подають квартальну та річну фінансову звітність за встановленими графіками органам Казначейства за місцем обслуговування;
- 2) фінансова звітність розпорядниками коштів державного і місцевих бюджетів подається розпорядникам вищого рівня з відміткою органів Казначейства про її відповідність даним обліку про виконання бюджетів;
- 3) головні розпорядники коштів державного бюджету подають квартальну та річну зведену фінансову звітність Казначейству за встановленим ним графіком та Рахунковій палаті;
- 4) усі твердження вірні.

Вкажіть вірні твердження:

- 1) дані фінансової та бюджетної звітності розпорядників та одержувачів бюджетних коштів перевіряються в частині відповідності аналогічним даним, відображеним у бухгалтерському обліку органів Казначейства;
- 2) дані бухгалтерського обліку органів Казначейства за операціями з обслуговування кошторисів (планів використання бюджетних коштів), що формуються в інформаційній системі Державної казначейської служби України, вважаються остаточними;
- 3) усі примірники фінансової та бюджетної звітності розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, а також зведена фінансова та бюджетна звітність головних розпорядників бюджетних коштів повинні бути засвідчені підписом, печаткою або штампом органу Казначейства на кожній сторінці всіх форм;
- 4) усі твердження вірні.

Стратегічне планування – це:

- 1) безперервний процес, який здійснюється органами влади (або бюджетними установами) для прогнозування та планування діяльності на майбутнє;
- 2) інструмент, який органи влади та розпорядники бюджетних коштів повинні застосовувати для аналізу своєї діяльності, визначення пріоритетів і розробки заходів для реалізації;
- 3) документ, у якому визначаються мета діяльності розпорядника коштів, стратегічні цілі на довгостроковий період, конкретизовані завдання по їх досягненню і відповідні індикатори цих перспектив;
- 4) нема вірної відповіді.

Видатки бюджету – це кошти, що спрямовуються на:

- 1) здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом;
- 2) погашення боргу;
- 3) повернення надміру сплачених до бюджету сум податків і зборів (обов'язкових платежів);
- 4) усі відповіді правильні.

До якої групи органів бюджетного управління належить Рахункова палата:

- 1) до органів стратегічного управління;
- 2) до органів оперативного управління;
- 3) до органів нефінансового профілю;
- 4) Рахункова палата не належить до органів бюджетного управління.

Яка із фінансових моделей передбачає найбільшу централізацію ВВП:

- 1) скандинавська;
- 2) американська;
- 3) західноєвропейська;
- 4) східна.

Бюджетна політика:

- 1) сукупність методів, які застосовує держава з метою організації бюджетних відносин і забезпечення належних умов соціально-економічного розвитку;
- 2) сукупність заходів держави з організації та використання бюджетних ресурсів для забезпечення її економічного та соціального розвитку;
- 3) організація і принципи побудови бюджетної системи;
- 4) усі відповіді вірні.

Суть бюджетної політики проявляється в таких аспектах:

- 1) у статтях доходів і видатків бюджету, джерелах їх формування, напрямках використання;
- 2) у формах і методах мобілізації бюджетних потоків та їх використанні на державні потреби;
- 3) відповіді 1 та 2 вірні;
- 4) нема правильної відповіді.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Законодавчі та нормативні акти: 1, 2, 3, 4, 10, 15, 16.

Основна та допоміжна література: 34, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 46, 52.

Інтернет-ресурси: 55, 64, 66, 67-73.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Методи бюджетного планування: їхні переваги та недоліки
2. Перспективність програмно-цільового методу бюджетного планування в умовах фіскального цейтноту
3. Стратегічні орієнтири бюджетного планування в Україні

Семінарське заняття № 5

Тема №5. Бюджетне планування та прогнозування як складові бюджетного менеджменту

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення дисципліни «Фінанси», «Гроші і кредит», «Бюджетна система», «Фінансовий менеджмент»; передують вивченню дисциплін: «Управління державними та місцевими фінансами», виробничої (переддипломної) практики.

Мета семінару: вивчення економічних основ бюджетного планування та прогнозування як методів забезпечення ефективного функціонування бюджетної системи.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;

- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Планування доходів бюджету.
2. Планування видатків бюджету.
3. Кошторисне планування.

План семінару:

1. Сутність бюджетного планування
2. Завдання бюджетного планування
3. Принципи бюджетного планування
4. Зміст бюджетного регламенту
5. Програмно-цільове планування бюджетних коштів
6. Бюджетне прогнозування як інструмент фінансового управління

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Організація бюджетного планування
2. Бюджетний регламент, його зміст, завдання та засади побудови
3. Завдання і методологія планування доходів та видатків бюджету

Тестові завдання:

Метод коефіцієнтів у бюджетному плануванні:

- 1) базується на показниках, що розраховуються як співвідношення досягнень минулого періоду до планових показників;
- 2) передбачає використання у плануванні системи взаємопов'язаних нормативів;
- 3) дозволяє узгодити видатки з джерелами їхнього покриття;
- 4) немає правильної відповіді.

Паспорт бюджетної програми це:

- 1) документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет);
- 2) сукупний обсяг коштів за бюджетною програмою;
- 3) рахунок, який відкриваються розпорядникам коштів та одержувачам коштів відповідного бюджету для обліку доходів і видатків, передбачених їх кошторисами в частині спеціального фонду;
- 4) усі відповіді неправильні.

Відповідальні виконавці бюджетних програм визначаються:

- 1) головним розпорядником бюджетних коштів;
- 2) відповідним фінансовим органом;
- 3) Законом України "Про Державний бюджет України" або рішенням про відповідний місцевий бюджет;
- 4) немає правильної відповіді.

Центральним компонентом програмно-цільового методу є:

- 1) бюджетна програма;
- 2) головна мета діяльності розпорядника бюджетних коштів;
- 3) конкретні, обмежені часовими рамками, заходи, які необхідно здійснити для виконання мети програми;
- 4) показники виконання бюджетної програми.

У паспорті бюджетної програми вказується:

- 1) мета програми;
- 2) відповідальні виконавці програми;
- 3) напрями використання коштів;
- 4) усі відповіді правильні.

Об'єктом бюджетного планування є:

- 1) ВРУ;
- 2) бюджетні ресурси держави;
- 3) органи бюджетного регулювання;
- 4) усі відповіді правильні.

Програмно-цільовий метод бюджетування включає такі складові елементи:

- 1) стратегічне планування, середньострокове планування, довгострокове планування, показники виконання бюджетних програм;
- 2) стратегічне планування, середньострокове планування, бюджетна програма, показники виконання бюджетних програм, прозорість бюджетного процесу, моніторинг та оцінка виконання програм;
- 3) моніторинг та оцінка виконання програм;
- 4) стратегічне планування, середньострокове планування.

Основні елементи бюджетної програми:

- 1) мета програми, підпрограми (у разі необхідності);
- 2) завдання;
- 3) показники виконання (результативності);
- 4) усі відповіді правильні.

Стратегічне планування – це:

- 1) безперервний процес, який здійснюється органами влади (або бюджетними установами) для прогнозування та планування діяльності на майбутнє;
- 2) інструмент, який органи влади та розпорядники бюджетних коштів повинні застосовувати для аналізу своєї діяльності, визначення пріоритетів і розробки заходів для реалізації;
- 3) документ, у якому визначаються мета діяльності розпорядника коштів, стратегічні цілі на довгостроковий період, конкретизовані завдання по їх досягненню і відповідні індикатори цих перспектив;
- 4) нема вірної відповіді.

Вкажіть вірні твердження:

- 1) підвищити ефективність видатків бюджету за рахунок вдосконалення лише управлінської технології, не торкаючи бюджетний процес, неможливо; втілення ПЦМ – це поступовий процес, в якому елементи методу бюджетування спочатку вводяться, перевіряються, і з розвитком процесу модифікуються;
- 2) не рекомендується впроваджувати методологію ПЦМ на окремих пілотних міністерствах та відомствах, адаптуючи нові технології до існуючої бюджетної практики;
- 3) ефективне запровадження ПЦМ передбачає наявність системи фінансового контролю, звітності та аудиту; побудова систем моніторингу та оцінки виконання програм є не обов'язковим елементом бюджетування;
- 4) нема вірної відповіді.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Законодавчі та нормативні акти: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 32.

Основна та допоміжна література: 34, 35, 37, 38, 40, 41, 43, 48, 52.

Інтернет-ресурси: 56, 58, 61, 63, 64, 66, 67-73.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття.

1. Основоположні принципи виконання бюджетів різних рівнів
2. Виконання дохідної частини бюджету в контексті економічних диспропорцій державного розвитку
3. Оптимізація фінансування бюджетних видатків: новітні форми та методи.

Семінарське заняття № 6

Тема №6. Організація виконання бюджету

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення дисципліни «Фінанси», «Гроші і кредит», «Бюджетна система», «Фінансовий менеджмент»; передують вивченню дисциплін: «Управління державними та місцевими фінансами», виробничій (переддипломній) практиці.

Мета семінару: освоєння знань про організацію процесу виконання бюджету на основі бюджетного планування.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Принципи виконання бюджету
2. Бюджетна класифікація
3. Розпис видатків
4. Розпис доходів

План семінару:

1. Поняття та принципи виконання бюджету
2. Органи, що забезпечують виконання бюджету
3. Розпис доходів і видатків
4. Бюджетна класифікація
5. Організація виконання дохідної частини бюджетів різних рівнів
6. Порядок виконання видаткової частини бюджетів різних рівнів

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Централізація й децентралізація бюджетного процесу: переваги та недоліки
2. Розмежування видатків між бюджетами
3. Міжбюджетні відносини
4. Зарубіжний досвід реалізації міжбюджетних відносин

Тестові завдання:

Відповідальні виконавці бюджетних програм визначаються:

- 1) головним розпорядником бюджетних коштів;
- 2) відповідним фінансовим органом;
- 3) Законом України “Про Державний бюджет України” або рішенням про відповідний місцевий бюджет;
- 4) немає правильної відповіді.

Виконання бюджету – це:

- 1) сукупність управлінських дій стосовно формування розпису доходів і видатків бюджету;
- 2) сукупність розрахунково-касових операцій щодо виконання бюджету;
- 3) сукупність управлінських дій стосовно формування розпису доходів і видатків бюджету та сукупність розрахунково-касових операцій;
- 4) немає правильної відповіді.

Активні рахунки Плану рахунків обліку виконання державного і місцевих бюджетів призначені:

- 1) для обліку ресурсів бюджету за їх складом і розміщенням;
- 2) для обліку джерел бюджетних коштів за їх цільовим призначенням;
- 3) немає правильної відповіді;
- 4) для обліку основних засобів.

Показники виконання бюджетної програми – це:

- 1) рішення про проведення оцінки ефективності програми;
- 2) індикатори, які відповідають головній меті діяльності бюджетної установи та меті бюджетної програми і демонструють успішність виконання програми, шляхом кількісного визначення результатів від надання бюджетних послуг;
- 3) документ, у якому визначаються мета діяльності розпорядника коштів, стратегічні цілі на довгостроковий період, конкретизовані завдання по їх досягненню і відповідні індикатори;
- 4) усі відповіді вірні.

У процесі виконання бюджету за доходами органи Державного казначейства виконують наступні функції:

- 1) ведуть бухгалтерський облік доходів бюджету;
- 2) здійснюють контроль за своєчасністю перерахування податків і зборів до бюджету;
- 3) проводять перевірки правильності нарахування платежів, що мобілізуються до бюджету;
- 4) усі відповіді правильні.

Інформацію про доходи, які надійшли до бюджету органам ДФС передає:

- 1) Головне управління державного казначейства;
- 2) управління державного казначейства;
- 3) фінансове управління;
- 4) Головне фінансове управління.

Казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає:

- 1) розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства;
- 2) контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, взятті бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями;
- 3) ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів з дотриманням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів Міністерства фінансів України; здійснення інших операцій з бюджетними коштами;
- 4) усі відповіді вірні.

Обсяги тимчасових касових розривів місцевих бюджетів, пов'язаних із забезпеченням захищених видатків загального фонду, покриваються:

- 1) Казначейством України в межах поточного бюджетного періоду, за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку на договірних умовах без нарахування відсотків за користування цими коштами з обов'язковим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду;
- 2) МФУ у межах фактичного дефіциту коштів на цю мету;

- 3) органами Державного казначейства та їх структурними підрозділами з метою планування, оцінки та контролю за щоденними операціями органів Державного казначейства, а також для управління бюджетними коштами;
- 4) нема вірної відповіді.

Класифікація доходів бюджету відповідно до бюджетної класифікації включає:

- 1) податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом, трансферти;
- 2) надходження від продажу основного капіталу, від реалізації державних запасів товарів, від продажу землі та нематеріальних активів;
- 3) доходи від власності та підприємницької діяльності, адміністративні збори і платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу;
- 4) класифікацію доходів бюджету, класифікацію фінансування бюджету, класифікацію боргу.

Як класифікуються видатки бюджету відповідно до бюджетної класифікації:

- 1) надходження від продажу основного капіталу, від органів державного управління, від урядів зарубіжних країн;
- 2) надходження від реалізації державних запасів товарів, податки на фінансові операції та операції з капіталом;
- 3) функціональна, відомча, економічна, програмна;
- 4) розподільча, контрольна, програмна.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Законодавчі та нормативні акти: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 32.

Основна та допоміжна література: 34, 35, 37, 38, 40, 41, 43, 48, 52.

Інтернет-ресурси: 56, 58, 61, 63, 64, 66, 67-73.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Специфіка формування та подання звітів про виконання бюджету.
2. Уніфікація форм бюджетної звітності.

Семінарське заняття № 7

Тема №7. Порядок обліку та звітність про виконання бюджету

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення дисципліни «Фінанси», «Гроші і кредит», «Бюджетна система», «Фінансовий менеджмент»; передусє вивченню дисциплін: «Управління державними та місцевими фінансами», виробничій (переддипломній) практиці.

Мета семінару: освоєння знань про системи обліку для забезпечення ефективного процесу виконання Державного та місцевих бюджетів.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Складові системи обліку виконання бюджету

2. План рахунків з виконання Державного та місцевих бюджетів
3. Бюджетна звітність

План семінару:

1. Організація обліку виконання бюджету та її складові
2. Бухгалтерський облік операцій виконання державного та місцевих бюджетів за доходами і видатками
3. Організація, види та форми звітності про виконання бюджету
4. Річна звітність про виконання бюджету і порядок її затвердження

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Звітність розпорядників коштів про використання бюджетних коштів.
2. Періодична звітність про виконання бюджету.

Тестові завдання:

Методами бухгалтерського обліку виконання бюджетів є:

- 1) єдині правила та порядок ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності;
- 2) дохідна і видаткова частини бюджетів, а також ресурси і зобов'язання бюджетів, визначення результату та інші заходи, що здійснюються у бюджетному процесі;
- 3) процес виконання державного бюджету, який відображає розподільчі відносини, що здійснюються через бюджет;
- 4) сукупність спеціальних способів і прийомів, за допомогою яких вивчається предмет бухгалтерського обліку.

Звітним періодом для складання річної фінансової та бюджетної звітності є:

- 1) період, що починається 1 січня і закінчується в останній день звітного місяця;
- 2) період, що починається 1 січня і закінчується в останній день звітного кварталу;
- 3) бюджетний період, що становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того самого року, якщо не буде визначено інший період у випадках, визначених законодавством;
- 4) період від створення бюджетних установ до кінця звітного року.

Предметом бухгалтерського обліку виконання бюджетів є:

- 1) органи Державного казначейства, які встановлюють відповідно до законодавства єдині правила та порядок ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності;
- 2) дохідна і видаткова частини бюджетів, а також ресурси і зобов'язання бюджетів, визначення результату та інші заходи, що здійснюються у бюджетному процесі;
- 3) процес виконання державного бюджету, який відображає розподільчі відносини, що здійснюються через бюджет;
- 4) сукупність спеціальних способів і прийомів, за допомогою яких вивчається предмет бухгалтерського обліку.

Який облік ведеться з метою накопичення даних про доходи, видатки, фінансування бюджетів, результатів виконання бюджетів:

- 1) бухгалтерський облік;
- 2) бюджетний облік;
- 3) управлінський облік;
- 4) податковий облік.

Звітним періодом для складання місячної бюджетної звітності є:

- 1) період, що починається 1 січня і закінчується в останній день звітного місяця;
- 2) період, що починається 1 січня і закінчується в останній день звітного кварталу;
- 3) бюджетний період, що становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того самого року, якщо не буде визначено інший період у випадках, визначених законодавством;

4) період від створення бюджетних установ до кінця звітнього року.

Звітним періодом для складання квартальної фінансової та бюджетної звітності є:

- 1) період, що починається 1 січня і закінчується в останній день звітнього місяця;
- 2) період, що починається 1 січня і закінчується в останній день звітнього кварталу;
- 3) бюджетний період, що становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того самого року, якщо не буде визначено інший період у випадках, визначених законодавством;
- 4) період від створення бюджетних установ до кінця звітнього року.

Звітним періодом для бюджетних установ, що створені протягом звітнього року, є:

- 1) період, що починається 1 січня і закінчується в останній день звітнього місяця;
- 2) період, що починається 1 січня і закінчується в останній день звітнього кварталу;
- 3) бюджетний період, що становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того самого року, якщо не буде визначено інший період у випадках, визначених законодавством;
- 4) період від створення бюджетних установ до кінця звітнього року.

Основною метою бухгалтерського обліку виконання бюджетів є:

- 1) надання користувачам правдивої та повної інформації про фінансовий стан, результати виконання бюджетів та рух бюджетних коштів;
- 2) надання користувачам правдивої та повної інформації про фінансовий стан ОМС;
- 3) надання користувачам правдивої та повної інформації про результати виконання бюджетів;
- 4) надання користувачам правдивої та повної інформації про рух бюджетних коштів.

До системи бюджетного обліку належать:

- 1) бухгалтерський облік;
- 2) фінансовий облік;
- 3) управлінський облік;
- 4) усі відповіді правильні.

Вкажіть вірні твердження:

- 1) розпорядники коштів державного і місцевих бюджетів подають квартальну та річну фінансову звітність за встановленими графіками органам Казначейства за місцем обслуговування;
- 2) фінансова звітність розпорядниками коштів державного і місцевих бюджетів подається розпорядникам вищого рівня з відміткою органів Казначейства про її відповідність даним обліку про виконання бюджетів;
- 3) головні розпорядники коштів державного бюджету подають квартальну та річну зведену фінансову звітність Казначейству за встановленим ним графіком та Рахунковій палаті;
- 4) усі твердження вірні.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Законодавчі та нормативні акти: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 32.

Основна та допоміжна література: 34, 35, 37, 38, 40, 41, 43, 48, 52.

Інтернет-ресурси: 56, 58, 61, 63, 64, 66, 67-73.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття.

1. Контрольно-ревізійна робота з бюджету, її завдання та напрями.
2. Державний фінансовий контроль в Україні

Семінарське заняття № 8

Тема №8. Контроль та аудит у бюджетному процесі

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: після вивчення дисципліни «Фінанси», «Гроші і кредит», «Бюджетна система», «Фінансовий менеджмент»; передують вивченню дисциплін; «Управління державними та місцевими фінансами», виробничій (переддипломній) практиці.

Мета семінару: вивчення основних принципів, форм і методів провадження бюджетного контролю в Україні як засобу підвищення ефективності реалізації бюджетних правовідносин.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Суть і значення бюджетного контролю у фінансовій системі України
2. Органи бюджетного контролю
3. Податковий контроль та його організація в Україні.
4. Митний контроль.

План семінару:

1. Органи бюджетного контролю, їхня класифікація та повноваження
2. Контрольно-ревізійна робота з бюджету, її завдання та напрями.
3. Методологія бюджетного контролю, його форми і методи
4. Бюджетний аудит

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Повноваження органів Державної аудиторської служби у межах бюджетного регулювання.
2. Функції Рахункової палати у сфері управління бюджетним процесом.
3. Контрольні повноваження органів Державної казначейської служби.

Тестові завдання:

Бюджетний контроль від імені ВРУ здійснює:

- 1) Державне казначейство;
- 2) ДАС;
- 3) Рахункова палата;
- 4) усі відповіді правильні.

Розрізняють такі форми контролю:

- 1) перевірка;
- 2) аналіз;
- 3) обстеження;
- 4) усі відповіді правильні.

За критерієм часової віддаленості від моменту здійснення фінансових операцій розрізняють:

- 1) попередній, поточний, наступний контроль;
- 2) комплексний контроль;
- 3) періодичний контроль;
- 4) немає правильної відповіді.

Фінансовий контроль у бюджетному процесі охоплює такі види діяльності:

- 1) контроль за виконанням Державного бюджету і місцевих бюджетів за доходами і видатками; контроль за дотриманням вимог податкового законодавства; виявлення фактів нецільового використання бюджетних коштів;
- 2) збір та аналіз фінансової інформації, у тому числі результатів податкового контролю, пошук резервів збільшення обсягу фінансових ресурсів і вироблення пропозицій з додаткового залучення їх у бюджет;
- 3) забезпечення ефективного використання бюджетних коштів; виявлення і ліквідація диспропорцій у розподілі фінансових ресурсів за галузями економіки і територіями;
- 4) усі відповіді правильні.

Внутрішній бюджетний контроль проводиться:

- 1) керівниками підприємств (установ, організацій), їх головними бухгалтерами і фахівцями в момент вчинення й оформлення господарських операцій, що дає можливість вчасно виявити недоліки в роботі й ужити заходів до їх усунення;
- 2) громадянами країни та об'єднаннями громадян;
- 3) посадовими і матеріально відповідальними особами щодо спричинених порушеннями фінансових втрат;
- 4) усі відповіді правильні.

Громадський бюджетний контроль проводиться:

- 1) керівниками підприємств (установ, організацій), їх головними бухгалтерами і фахівцями в момент вчинення й оформлення господарських операцій, що дає можливість вчасно виявити недоліки в роботі й ужити заходів до їх усунення;
- 2) громадянами країни та об'єднаннями громадян;
- 3) посадовими і матеріально відповідальними особами щодо спричинених порушеннями фінансових втрат;
- 4) усі відповіді правильні.

Аудит адміністративної діяльності – це:

- 1) форма бюджетного контролю, за допомогою якого вивчаються процедури прийняття і виконання управлінських рішень суб'єктами бюджетного процесу з метою досягнення певних цілей;
- 2) система контрольних дій, спрямованих на всебічну перевірку діяльності учасників бюджетного процесу з метою встановлення законності операцій з мобілізації, розподілу або використання бюджетних коштів;
- 3) вивчення окремих питань складання і виконання бюджету, реалізації бюджетних програм, ефективності управління коштами бюджету;
- 4) дослідження якого-небудь питання з метою зробити правильний висновок, дати правильну оцінку відповідному явищу.

Ініціаторами та виконавцями бюджетного контролю в Україні є:

- 1) Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство Фінансів України, органи місцевого самоврядування;
- 2) Державна аудиторська служба України, Державна казначейська служба України, Державна фіскальна служба України, Рахункова палата України, Постійна комісія Верховної ради України з питань бюджету (Бюджетний комітет);
- 3) органи місцевого самоврядування;
- 4) немає правильної відповіді.

Контролюючими органами на які покладено обов'язки контролю є:

- 1) Державна аудиторська служба України, Державна казначейська служба України, Державна фіскальна служба України, Рахункова палата України, Постійна комісія Верховної ради України з питань бюджету (Бюджетний комітет);

- 2) Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство Фінансів України, органи місцевого самоврядування;
- 3) органи місцевого самоврядування;
- 4) немає правильної відповіді.

Предметом державного фінансового контролю є:

- 1) центральні органи виконавчої влади, наділені повноваженнями на здійснення фінансового контролю, їх підрозділи, наділені контрольно-ревізійними повноваженнями;
- 2) суб'єкти господарювання та органи управління, діяльність яких пов'язана з використанням бюджетних коштів та власності держави;
- 3) грошові розподільчі процеси формування та використання бюджетних ресурсів на рівні окремих господарюючих суб'єктів, галузей, територіальних одиниць, регіонів та країни загалом;
- 4) немає правильної відповіді.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Законодавчі та нормативні акти: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 32.

Основна та допоміжна література: 34, 35, 37, 38, 40, 41, 43, 48, 52.

Інтернет-ресурси: 56, 58, 61, 63, 64, 66, 67-73.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі матеріали

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
2. Про державну службу : Закон України від 16.12.1993 № 3723-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3723-12>
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010р. №2464-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
4. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 11.07.2014р. №1197-18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997р. № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0>.
6. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999р. № 586-14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=586-14>.
7. Про музеї та музейну справу : Закон України від 29.06.1995р. №249/95–ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
8. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=108%2F95-%E2%F0>.
9. Про освіту : Закон України від 23.05.1991 р. № 1060-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1060-12>.
10. Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999р. №966-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=966-14>
11. Конституція України від 28.06.1996 р. №254к/96ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>
12. Про затвердження інструктивної бази : Наказ Державного казначейств України від 28.11.2000р. № 119 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
13. Про затвердження Порядку організації роботи органів Державної казначейської служби України у процесі казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів за доходами

- та іншими надходженнями : Наказ Державної казначейської служби України від 09.08.2013р. № 128 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
14. Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ : Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005р. № 557. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1130-05>.
15. Про затвердження Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти : Наказ Міністерства освіти України від 15.04.1993р. № 102 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0675-07>
16. Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України і Міністерства охорони здоров'я України від 05 жовтня 2005р. №308/519 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=4792>.
17. Про бюджетну класифікацію : Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011р. № 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
18. Про затвердження Порядку взаємодії органів Державної казначейської служби України та органів Державної фіскальної служби України в процесі виконання державного та місцевих бюджетів за доходами та іншими надходженнями : Наказ Міністерства фінансів України від 18.07.2016р. № 621 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
19. Про затвердження Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України : Наказ Міністерства фінансів України від 22.06.2012р. № 758 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
20. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів : Наказ Міністерства фінансів України від 23.08.2012р. № 938 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua>.
21. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами : Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2012р. № 1407 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
22. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету : Наказ Міністерства фінансів України від 29.01.2013р. № 43 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
23. Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів : Наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012р. № 44 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
24. Про затвердження Порядку формування Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів : Наказ Міністерства фінансів України від 22.12.2012р. № 1691 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
25. Про паспорти бюджетних програм : Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2002р. № 1098 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
26. Про впорядкування умов оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій галузі фізичної культури і спорту : Наказ Міністерство сім'ї, молоді та спорту України від 23.09.2005 р. № 2097 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
27. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. №2755–VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
28. Про структуру бюджетної класифікації : Постанова Верховної Ради України від 12.07.1996р. № 327/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=327%2F96-%E2%F0>.
29. Про затвердження Порядку виплати надбавки за стаж наукової роботи : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.2004р. № 494 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/494-2004-%D0%BF>
30. Про затвердження Порядку складання, розгляду та затвердження, та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002р. № 228 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

31. Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2002р. № 1298 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-%D0%BF>

32. Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2007р. №1294 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

33. Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.03.2006р. № 268 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

34. Про зміцнення фінансової дисципліни та запобігання правопорушенням у бюджетній сфері : Указ Президента України від 25.12.2001р. №1251 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

Додаткова література

35. Бабич Т. С. Макрофінансове бюджетування : навч. посіб. / Т. С. Бабич, Т. В. Жибер ; за наук. ред. В. М. Федосова. – К. : КНЕУ, 2011. – 311 с.

36. Бліщук К. М. Державні та місцеві фінанси. Бюджетний процес : навч. посіб. / К. М. Бліщук, Л. Р. Михайлинин. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Львів, 2011. – 176 с.

37. Боярко І. М. Ефективність фінансів державного сектору економіки в системі управління соціально-економічним розвитком України : моногр. / І. М. Боярко, Н. А. Дехтяр, О. В. Дейнека. – Суми : Унів. кн., 2012. – 165 с.

38. Бюджетна система : підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с.

39. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – 392 с.

40. Бюджетний менеджмент / Н. Б. Ярошевич, Н. О. Шпак, В. Є. Матвіїшин. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 224 с.

41. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук, Д. Є. Козенков, Н. П. Козенкова, С. П. Якубова. – Дніпропетровськ : Нова ідеологія, 2011. – 248 с.

42. Бюджетний менеджмент: підруч. / за ред. В.Г. Дем'янишина, Г.В. Погріщук. – Тернопіль, Крок, 2015. – 522 с.

43. Бюджетно-податкова політика активізації підприємництва в Україні: кол. моногр. / [Ситник Н.С., Ватаманюк-Зелінська У.З., А.В. Стасишин та ін.]; під заг. д.е.н. Ситник Н.С.– Львів : «Сполом», – 2016. – Ч 1. – 412 с.

44. Власюк Н. І. Місцеві фінанси : навч. посіб. / Н. І. Власюк, Т. В. Мединська, М. І. Мельник. – К. : Алерта, 2011. – 328 с.

45. Ганущак Ю.А. Місцеві бюджети / Юрій Ганущак. – К. : Легальний статус, 2011. – 48 с.

46. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. до практ. занять для студ. спец. 7.03050804 «Фінанси» всіх форм навчання / Л. Є. Клець ; Донбас. держ. машинобуд. акад. – Краматорськ, 2012. – 156 с.

47. Конкурентоспроможність національної економіки: фіскальні важелі та стимули : кол. моногр. / [Ситник Н.С., Стасишин А.В., Ватаманюк-Зелінська У.З.]; під заг. ред. д.е.н. Ситник Н.С. – Львів : «Апріорі», 2017. – Ч.2. – 512 с.

48. Лопушинський І. П. Бюджетний процес в Україні : навч. посіб. / І. П. Лопушинський, Ю. С. Гаврилюк, Я. М. Казюк. – Херсон : Грінь Д. С., 2011. – 364 с.

49. Місцеві бюджети в умовах кризових явищ і реформування : [монографія] / за заг. ред. О. Л. Яременка. - Х. : ХІФ УДУФМТ, 2011. – 182 с.

50. Місцеві фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. – 2-е вид., доп. і перероб. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2015. – 448 с.

51. Місцеві фінанси: підручник /авт. кол.; за ред. д-ра. екон. наук, проф. О.Б.Жихор, д-ра. екон. наук, проф. О.П.Кириленко. – К.: УБС НБУ, 2015. – 579 с.

52. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / кол. авторів [заг. редакція, передмова Ф. О. Ярошенка]. – К. : Зовнішня торгівля; УДУФМТ, 2010. – 592 с.

53. Степанова А.М. Бюджетне регулювання в умовах інституційних перетворень // «Молодий вчений» – № 2 (17). – 2015. – с. 25-28.
54. Стоян, В. І. Казначейська система виконання бюджету [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В. І. Стоян, В. М. Русін. – Тернопіль : Астон, 2015. – 372 с.
55. Управління державним бюджетом України: Підручник для студентів вузів / колектив авторів [за заг. редакцією М.Я. Азарова] – К.: Міністерство фінансів України, 2010.- 816 с.
56. Федосов В.М. Бюджетна система : підруч. / за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : Центр учбов. Літератури ; Тернопіль: Екон. думка, 2012. – 871 с.
57. Фінанси. Бюджет. Податки: національна та міжнародна термінологія: у 3-х т. – 2-е вид. – Т. 2., Т. 3. Ін-т світ. екон. і міжнар. відносин НАНУ, ДННУ «Акад. фін. управління»; за ред. Т. І. Єфименко. – К., 2013.
58. Фінансова політика інвестиційно-інноваційного розвитку України: моногр. за ред. В.Г. Дем'янишина. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 464 с.
59. Фінансово-кредитний механізм діяльності підприємств: теорія та практика. Колективна монографія. – ВНАУ. – 2012. – с.182.

Інтернет сайти

60. Офіційний сайт Президента України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>
61. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
62. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.budget.rada.gov.ua/>
63. Офіційний сайт Урядового порталу. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
64. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
65. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx>
66. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ndfi.minfin.gov.ua/>
67. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
68. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
69. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
70. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukurier.gov.ua/>
71. Офіційний сайт для працівників бюджетної сфери. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://buhgalter.com.ua/>
72. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
73. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.lsl.lviv.ua/>

Укладачі: _____ Ватаманюк-Зелінська У.З., професор кафедри державних та місцевих фінансів, д.е.н., доц.;

_____ Круглякова В.В., асистент кафедри державних та місцевих фінансів